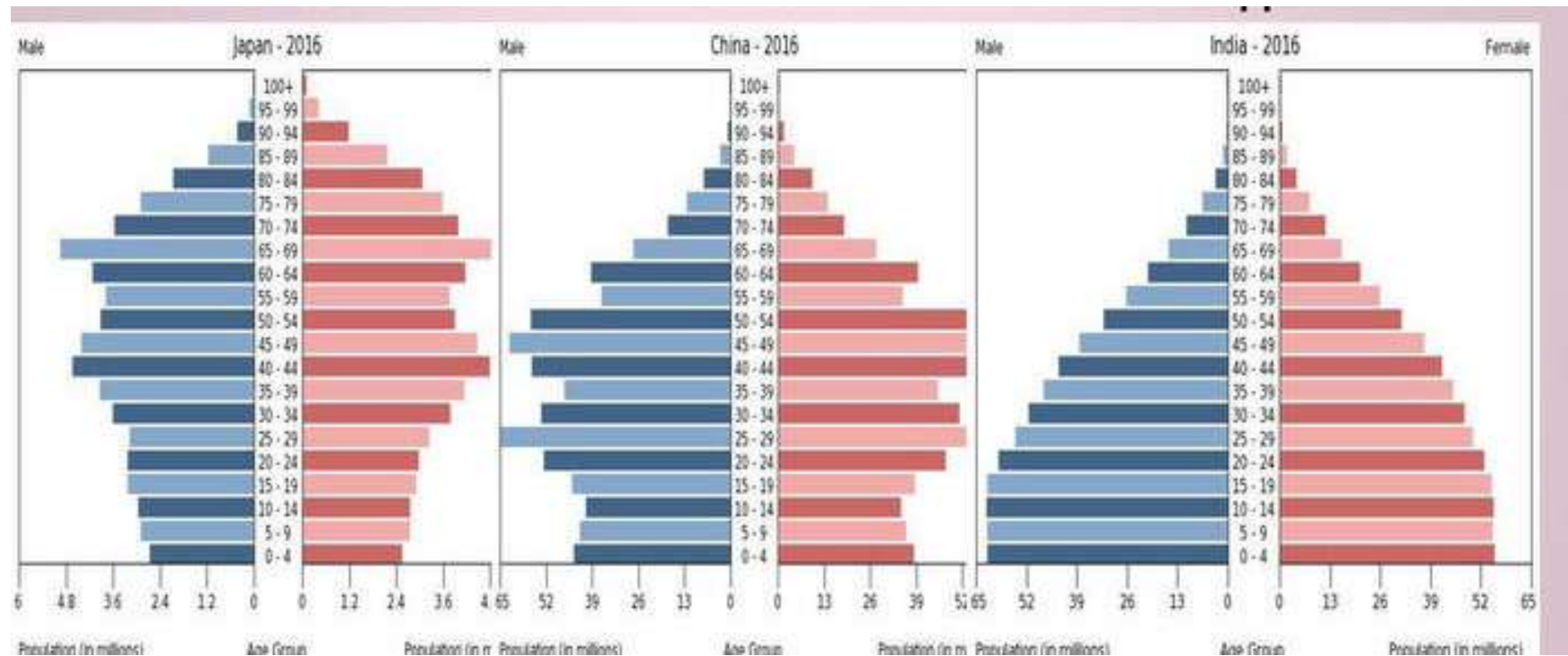

Статєво-віковий склад населення.

Пр р «Аналіз статєво-вікових пірамід України
та окремих країн світу»

- **Мета:** поглибити знання про статеві-віковий склад населення; навчитися аналізувати статеві-вікову діаграму країни, розвивати логічне мислення, працювати з підручником, тематичними картами; виховувати почуття патріотизму.
- **Тип уроку:** практична робота
- **Обладнання:** атласи, підручник, мультимедійна презентація.

Основні поняття: демографія, природний рух населення, густота населення, відтворення населення, демографічна криза, депопуляція, демографічний вибух, статевий склад населення, віковий склад населення, тривалість життя. міграція.

Хід уроку:

I. Організація класу

II. Повідомлення теми, мети, актуалізація знань.

III. Аналіз змісту і послідовності виконання практичних дій.

Самостійне виконання завдань під контролем і за допомогою вчителя (при необхідності).

IV. Узагальнення

Домашнє завдання

Статевो-віковий склад населення

Статева структура (статевий склад) – співвідношення кількості чоловіків і жінок у загальному складі населення

Вікова структура (віковий склад) – співвідношення кількості різних вікових груп населення

«Старіння населення» – підвищення частки людей старшої вікової групи в загальній кількості населення

Статевो-вікова піраміда – графічний спосіб представлення розподілу населення за статтю та віком

Тривалість життя – демографічний показник, що характеризує життєвий рівень населення країни, його добробут, доступність системи охорони здоров'я

Віковий склад населення

Співвідношення вікових груп населення в Україні, 2015 р.

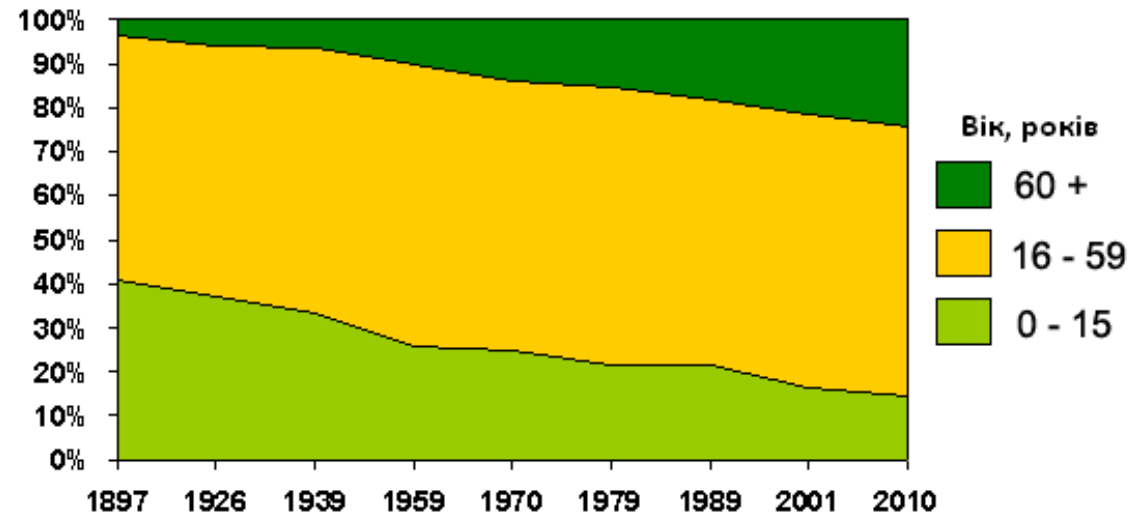
Діти та підлітки (0-15 років)	6 816 тис. осіб	15,9 %
Працездатні люди (16-59 років)	26 613 тис. осіб	62,3 %
Літні люди (60 років і старше)	9 330 тис. осіб	21,8 %

Старіння населення

— зсув розподілу населення за віком у бік старшого віку

Вікова структура населення України

Розподіл населення України за віком (1959 р.) ^[2]		Розподіл населення України за віком (1989 р.) ^[1]		Розподіл населення України за віком (2022 р.) ^[1]	
Вікові групи (років)	%	Вікові групи (років)	%	Вікові групи (років)	%
0—15	27,1	0—18	27,2	0—18	18,9
16—64	66	19—64	61,06	19—64	63,5
65 і старші	6,9	65 і старші	11,7	65 і старші	17,6

Статевий склад населення

– **співвідношення кількості чоловіків і жінок у загальному складі населення**

- На 100 дівчаток народжується 103-107 хлопчиків → чоловіків трохи більше, ніж жінок
- До шлюбного періоду співвідношення зрівнюється, а потім кількісна перевага жінок постійно зростає
- У країнах, що розвиваються (країни Азії і Африки) переважають чоловіки (50,4 %)
- Серед країн, де переважає чоловіча половина населення, – Китай, Індія, Туреччина → це зумовлено історично несприятливим становищем жінок (ранні шлюби, численні й ранні народження дітей, особливості ментальності і т. п.)
- В Україні станом на 2015 р. частка чоловіків становила 46,3 %

Статєво-вікова піраміда

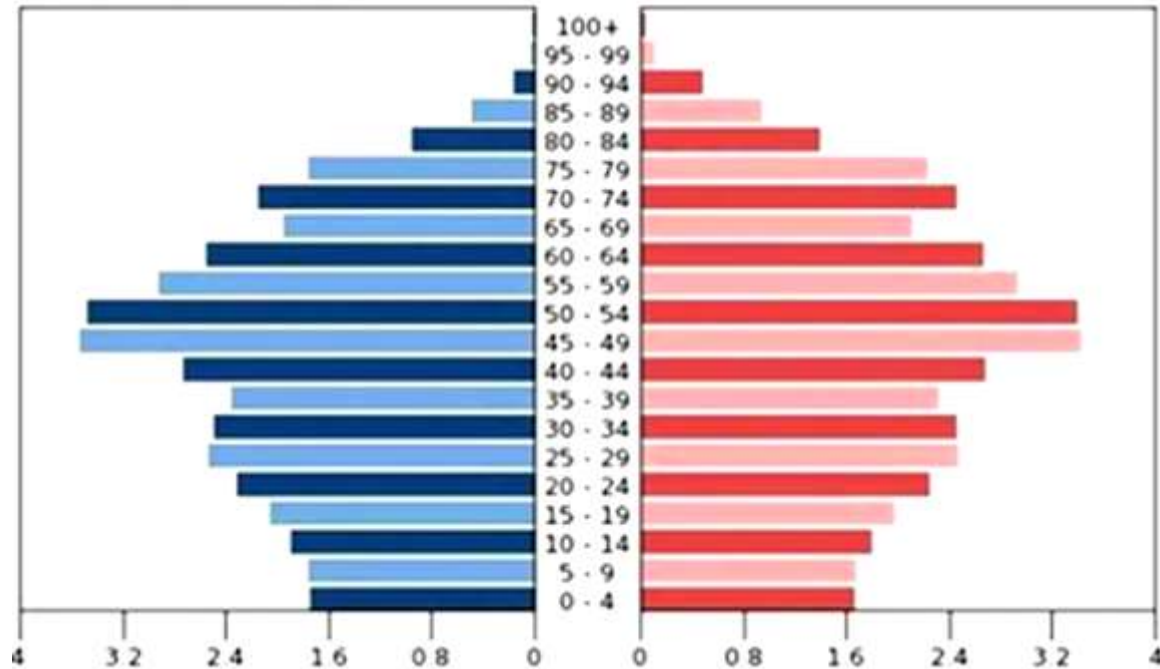
- Для графічного зображення розподілу населення за віком і статтю застосовують **статєво-вікову піраміду** населення
- Піраміда являє собою двобічну гістограму розподілу чоловіків (ліворуч) і жінок (праворуч) за їхнім віком на одній ординаті
- На вертикальній осі позначають вікові інтервали (однорічні чи п'ятирічні), а на горизонтальній – абсолютну кількість (або частку) окремих вікових груп населення

Існує **три основних типи** статєво-вікових пірамід:

- **зростаючий**
- **скорочувальний**
- **омолоджувальний**

- **Першому типу відтворення населення** притаманні низькі та дуже низькі показники народжуваності (10–16 осіб/тис.) і невисокої смертності (9–12 осіб/тис.), тому й низький природний приріст (1–7 осіб/тис.)

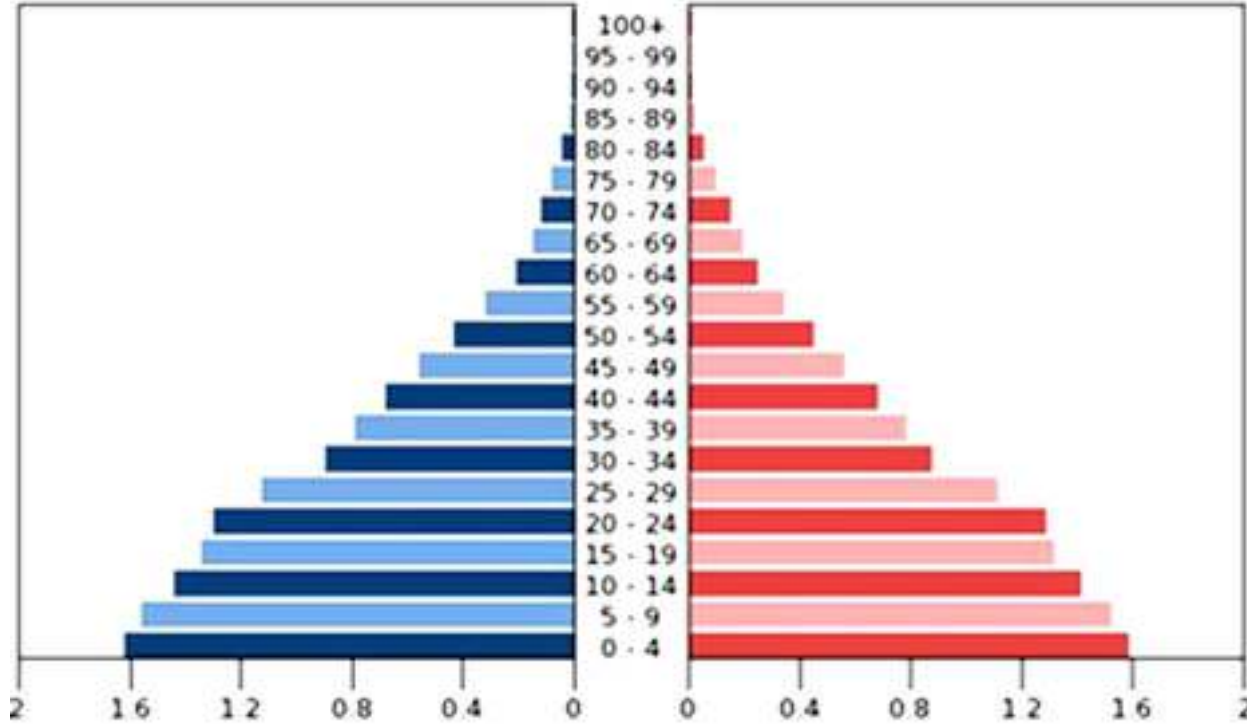
Скорочувальний тип

- властивий **розвиненим країнам** з за I типом відтворення
- має округлий тип піраміди (**форма дзвону**): із завуженою основою, розширеною серединою та дуже вузькою верхівкою

Характеризується:

- **низьким показником народжуваності**
- **малою часткою дітей**
- **великою часткою літніх людей**
- **високою очікуваністю тривалості життя**
- **старінням населення**

- **Другий тип відтворення** характеризується високою народжуваністю, значним зниженням показників смертності і високими темпами зростання кількості населення (більшість країн Африки, Азії і Латинської Америки)

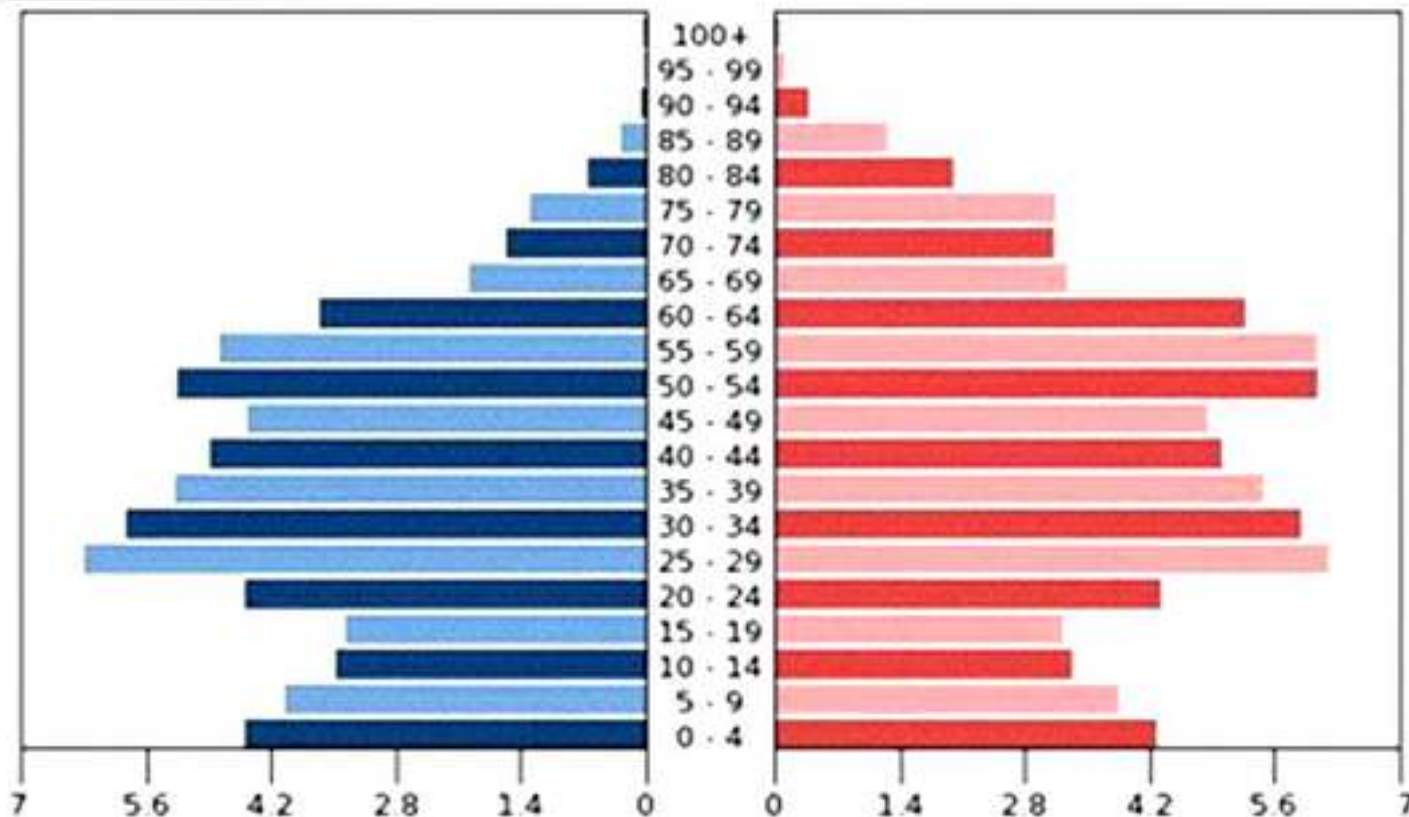

Зростаючий тип

- притаманно країнам, що розвиваються за II типом відтворення
- цей тип має діаграму у формі правильної піраміди

Характеризується:

- високим показником народжуваності
- великою часткою дітей
- малою часткою літніх людей
- короткою тривалістю життя
- загальним зростанням кількості населення

Омолоджувальний тип
Зустрічається в деяких
розвинених країнах, де в
результаті демографічної
політики зростає рівень
народжуваності

Форма діаграми – **урна – подібна до попередньої, але з ширшою основою, яка догори дещо звужується, потім знову розширюється і знову звужується**

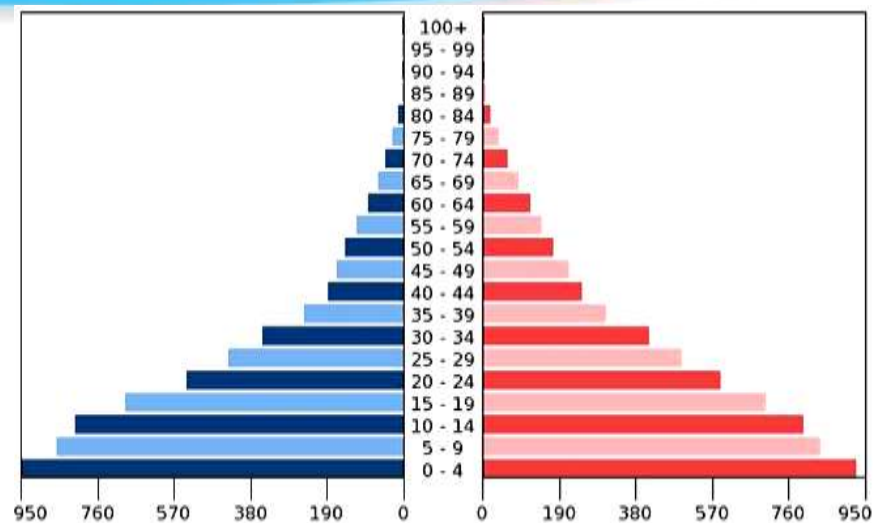
Практична робота

«Аналіз статевो-вікових пірамід України та окремих країн світу»

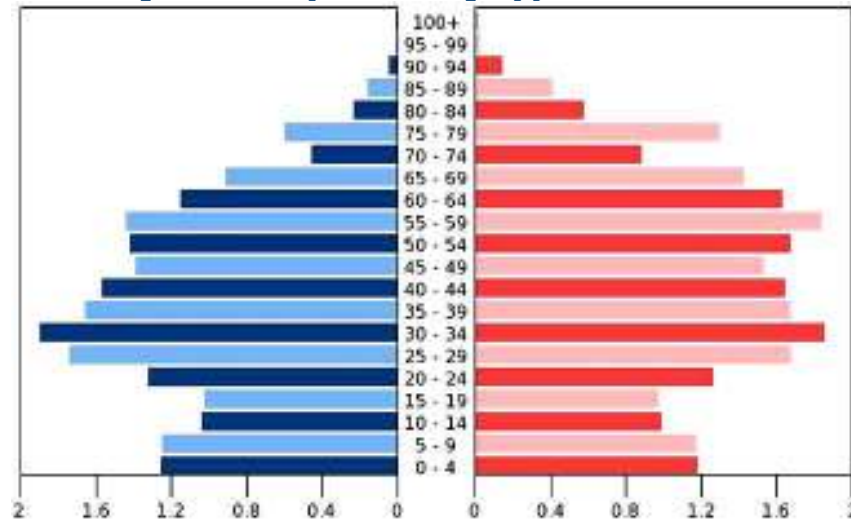
Завдання. Використовуючи статеві-вікові піраміди (СВП) країн, дайте відповіді на такі запитання:

- 1. У якій країні вища народжуваність, більша частка людей працездатного віку, більша частка жінок?**
- 2. У кожній з країн визначте переважання статі (хлопчиків чи дівчаток) до 5 років.**
- 3. У якій з цих країн середня тривалість життя жінок вища, ніж у чоловіків?**
- 4. Визначте тип відтворення і форму піраміди.**
- 5. Порівняйте СВП двох країн (на вибір) зі СВП Україною.**
- 6. Спрогнозуйте як зміниться статеві-вікова структура населення України в майбутньому.**

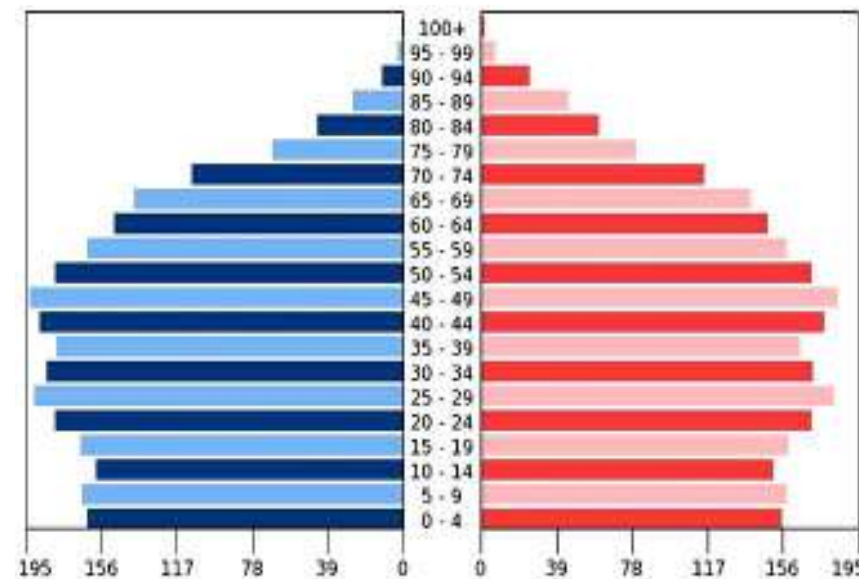
Чад (2016 р.), тис. осіб

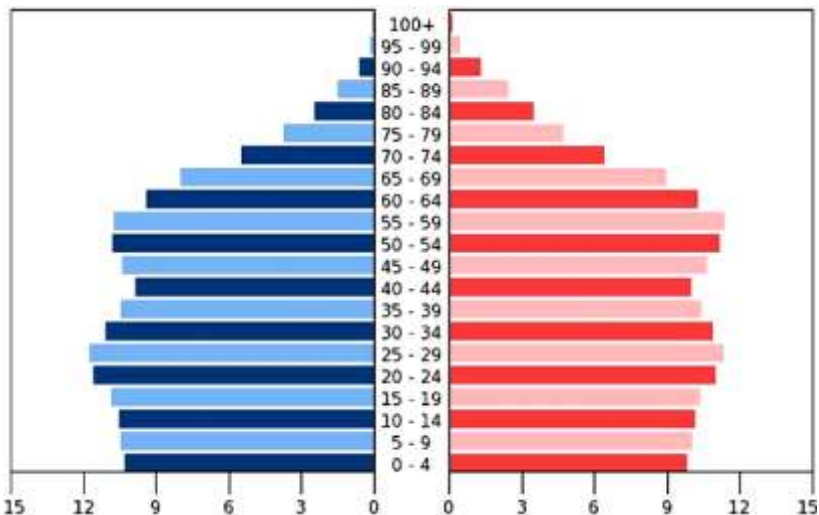
Україна (2016 р.), млн осіб

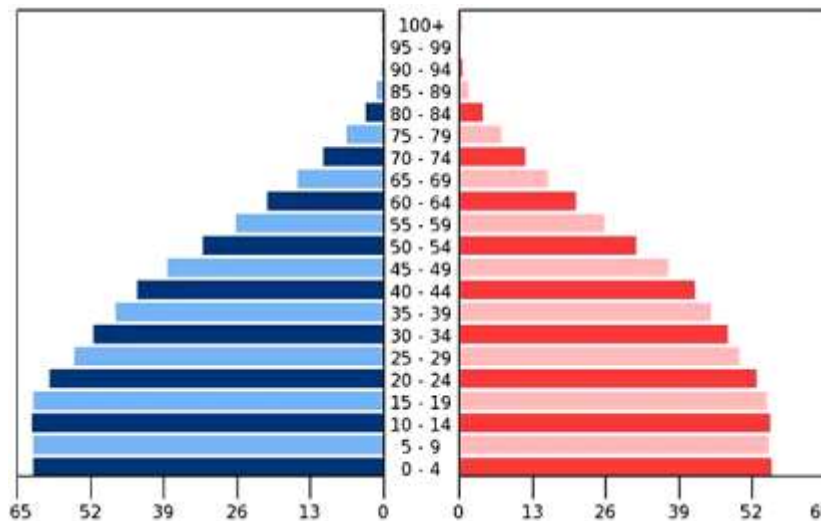
Норвегія (2016 р.), тис. осіб

США (2016 р.), млн осіб

Індія (2016 р.), млн осіб

Робимо висновки

- **Статевий склад впливає на демографічну ситуацію у світі, в окремих регіонах і країнах**
- **У всьому світі на 100 жінок припадає 101 чоловік**
- **В Україні в середньому на 100 жінок припадає 86 чоловіків**
- **Середня очікувана тривалість життя у світі сягає майже 73 роки. В Україні цей показник становить 72,3 року**
- **У віковому складі населення виділяють три основні вікові групи: молодша, середня і старша. Найбільша різниця у взаємному співвідношенні кількості осіб молодшого й старшого віку спостерігається між Європою та Африкою. Україна входить до групи держав Центральної Європи, для яких характерне поступове зменшення частки населення молодшої вікової групи та збільшення частки старшої.**

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

**Опрацювати п 48,49, вчити поняття.
Виконати Прр №12, слайд 22**